

ΤΑ ΦΡΕΣΚΑ

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΩΝ 11^{ΟΥ} & 63^{ΟΥ}
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

**Μη βία, ω Άριστε, αλλά
παίζων τους παιδιάς τρέφε. (Πλάτωνας)**

Τ. 69 10-9-15 (Μέσα Πρόδληψης Αυτοκτονιών)

Πηγές: * Λ. Παπαδημητρίου, ΜΙΚΡΟΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΑ, ΒΗmagazino, 23/10/12 /** ΥΛΙΚΟ ΑΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΗΛΕΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ [stop-bullying](#) Κ. 2.2.3, 9/15

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΙΛΗΣΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑ *

Προ ημερών βρέθηκα να παρακολουθώ από μια παλαιάς κοπής πολυθρόνα το τελευταίο δεκάλεπτο ενός παιδικού πάρτι. Έχει επέλθει η κούραση και τα πράγματα έχουν ελαφρώς «ξεφύγει». Κάποια στιγμή, τρία αναψοκοκκινισμένα πιτσιρικά, όχι πάνω από επτά ετών, παίρνουν ένα πλαστικό μωρό από το δωμάτιο της εορτάζουσας. Το «μωρό» είναι σε φυσικό μέγεθος, με άφθονο μαλλί και λαμπερά, ορθάνοιχτα μάτια, τόσο ρεαλιστικό, που νομίζεις πως, δεν μπορεί, κάπου εδώ θα είναι και η μαμά του με το πορτομπεμπέ. Τα τρία πιτσιρικά αρχίζουν να το κοπανάνε λυσσαλέα, να το πετούν κάτω, να το σηκώνουν ξανά, να το κλωτσούν, να του τραβούν τα μαλλιά και να το κοροϊδεύουν.

Προς στιγμήν, σοκάρομαι. Μου έρχεται στο μυαλό εκείνο το διάσημο ψυχολογικό πείραμα του Άλμπερτ Μπαντούρα το 1961: παιδιά (ηλικίας 3-6 ετών) παρακολούθησαν ένα βιντεάκι με ενήλικους να «κακοποιούν» ποικιλοτρόπως μια φουσκωτή κούκλα (την περιώνυμη «Bobo doll») και εν συνεχεία τούς μιμήθηκαν πιστά· πήραν σφυριά, ψεύτικα πιστόλια και έδωσαν και αυτά στην κούκλα να καταλάβει. Νιώθω αμηχανία και δέος. Αυτά τα υγιέστατα πιτσιρικά, που κοπανάνε αλύπητα το «μωρό» εδώ μπροστά, μου υπενθυμίζουν αυτό που ως «υγιής» ενήλικος προτιμώ να παραβλέπω. Η βία διαποτίζει τα πάντα. Ακόμη και την – γούτσου γούτσου – παιδική ηλικία.

Ναι, δεν χρειάζεται να πας τη «στήσεις» έξω από το «Χυτήριο» ούτε να τραβήξεις λαθραίο βιντεάκι στα έδρανα της Βουλής. Στην εποχή της οικονομικής και ηθικής κρίσης, η βία εμπλέκει όλο και συχνότερα (είτε ως θύματα είτε ως θύτες) τα παιδιά.

Οι ειδικοί, μάλιστα, κρούουν τον κώδωνα ότι ευδοκμεί όλο και συχνότερα μέσα στα σπίτια. Προ μηνών, οι γιατροί του Νοσοκομείου Παίδων «Η Αγία Σοφία» είδαν έναν καλοβαλμένο πατέρα να συνοδεύει ένα τετράχρονο αγοράκι. Το παιδί έφερε μελανιές σε όλο το σώμα και ζύγιζε μόλις εννέα κιλά. Στις επίμονες ερωτήσεις των γιατρών, ο πατέρας ισχυρίστηκε ότι «τσακώνεται πολύ με το αδελφάκι του». Λίγο προτού πέσει σε κώμα, το παιδί έδωσε τη δική του βερσιόν: «Ο μπαμπάς μου χτυπάει εμένα και τη μαμά μου».

Η βία ευδοκμεί, ως γνωστόν, και στα προαύλια. Το «bullying» (ο φόβος και ο τρόμος γονέων, εκπαιδευτικών και παιδοψυχιάτρων) είναι σήμερα σαν τους βόλους ή το «Δεν περνάς κυρα-Μαρία». Στην Ελλάδα (4η σε περιστατικά σχολικού εκφοβισμού ανάμεσα σε 41 χώρες) οι γονείς είναι πλέον φιλιασμένοι. Ακόμη και σε τάξεις του δημοτικού, παιδιά μπορεί να αναγκαστούν να αλλάξουν τμήμα (ή και σχολείο) επειδή έχουν πέσει επανειλημμένως θύματα συνομήλικών τους «τραμπουκων».

Η βία εις βάρος παιδιών και εφήβων εξαπλώνεται, βεβαίως, και online. Η πρόσφατη υπόθεση της 16χρονης Αμάντα Τοντ στις ΗΠΑ (που **αυτοκτόνησε** έπειτα από τον χρόνιο διασυρμό της στο Διαδίκτυο) ήρθε απλά και μόνο να διανθίσει την **επιδημία cyberbullying** που πλήττει τον πλανήτη.

Σε μια εποχή που παιδιά της Α΄ Δημοτικού παίζουν τα πληκτρολόγια στα δάχτυλα (σε ιδιωτικά σχολεία του Ντουμπάι τα νήπια μαθαίνουν σήμερα την αλφάβητο με tablets!) και οι έφηβοι δημιουργούν και συντηρούν σχέσεις πρωτίστως μέσα από τα social media (ακριβώς επειδή εκεί μπορούν να συναντηθούν χωρίς το πολύ στενό «μαρκάρισμα» γονέων και κηδεμόνων), η βία ελλοχεύει σε κάθε byte. Κάπως σαν αυτές τις πορνό ιστοσελίδες που πετάγονται απροειδοποίητα εκεί που σερφάρεις μακαρίως, αναζητώντας πληροφορίες για τα αειθαλή φυτά (για την αυριανή σχολική εργασία της κόρης σου). Το παραμικρό post (συχνά μέσα από την ανωνυμία ενός ψευδωνύμου ή ενός avatar) μπορεί να σημάνει το τέλος μιας παιδικής ηλικίας με τούρτα σοκολάτα και ξύλινα κουνιστά αλογάκια.

Δεν χρειάζεται να διαβάσεις το «Πρέπει να μιλήσουμε για τον Κέβιν» της Λάιονελ Σράιβερ ή άλλα συναφή μυθιστορήματα με ανηλικούς-τέρατα.

Τα παιδιά σήμερα «ρουφούν» από παντού βία, όπως εμείς ρουφούσαμε κάποτε το ζαχαρούχο γάλα.

Το μόνο που μας απομένει είναι να είμαστε εκεί, δίπλα τους, όχι απλώς παρατηρητές των σκληρών παιχνιδιών που καλούνται εξ απαλών ονύχων να παίξουν, αλλά τσαμπουκαλεμένοι vigilantes.

... Η Κοινωνία **

Η σχολική βία αντανάκλα την αποτυχία της κοινότητας στα σχολεία (Baker, 1998). Βάσει αυτής της διαπίστωσης, λαμβάνοντας υπόψη μας την έκρυθμη κατάσταση της κοινωνίας σε κάποιες Ευρωπαϊκές χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, μπορούμε να αιτιολογήσουμε εν μέρει την αύξηση των κρουσμάτων σχολικού εκφοβισμού που παρατηρούνται τα τελευταία χρόνια.

Ως βασικοί κοινωνικοί παράγοντες που ευθύνονται για την εκδήλωση επιθετικής συμπεριφοράς και ευνοούν την εκδήλωση του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού αναφέρονται οι εξής (Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, 2010· Bowes et al., 2009· Μακρή-Μπότσαρη, 2005· Τσακίρακης, 2004· Χηνάς & Χρυσοφίδης, 2000· Smith & Donnerstein, 1998· Sampson, et al., 1997· Bursik & Grasmick, 1993):

- Ραγδαία αύξηση της φτώχειας και διάσπαση του κοινωνικού ιστού στο όνομα των συμφερόντων
- Υψηλά επίπεδα ανεργίας
- Υψηλά επίπεδα εγκληματικότητας
- Κοινωνικές ανισότητες και άνοδος ρατσιστικών πολιτικών παρατάξεων
- Προβολή υπέρμετρης βίας στα ΜΜΕ
- Έλλειμμα στις διαπροσωπικές σχέσεις με την πολύωρη απασχόληση με ηλεκτρονικά παιχνίδια και ψηφιακά μέσα επικοινωνίας (smart-phones, tablets κ.λπ.)
- Κοινωνικές νόρμες με ανοχή στη βία (π.χ. χουλιγκανισμός).